

uit andere tijdschriften

Roel Cosijn

Ook Diemen verbiedt jacht Besluit gebaseerd op moderne inzichten

Burgemeester en Wethouders van Diemen hebben besloten de jacht in hun gemeente stop te zetten. Twee overeenkomsten waarin het jachtrecht telkens voor een periode van zes jaar wordt vastgelegd, werden niet verlengd.

Volgens de burgemeester van Diemen, mevrouw A. van Dok - van Weele, waren de laatste tijd verschillende vragen over het nut van de jacht gesteld. Van gemeentewege is men de zaak vervolgens nader gaan beschouwen. De conclusie was dat jacht voor de bescherming van de verschillende soorten niet noodzakelijk was.

'In plaats van een traditie voort te laten dueren hebben wij gekozen voor een meer kritische benadering van het jachtbedrijf in de gemeente', zegt de burgemeester. Op grond van de aangedragen argumenten hebben wij besloten zelfs de jacht op vermeende schadelijke soorten als bijvoorbeeld kraaien en eksters niet langer vrij te geven. Mocht blijken dat er door het besluit toch een zekere overlast gaat ontstaan, dan zullen wij eerst onderzoeken welke andere methoden dan jagen er zijn om deze te beperken'.

Opvallend aan het besluit van de gemeente Diemen is, dat het niet uitsluitend gebaseerd is op klachten over de manier waarop gejaagd werd. Weliswaar waren dergelijke klachten bij gemeente en de rijkspolitie binnengekomen, maar B. en W. wilden zich wat overtredingen betreft slechts baseren op door opsporingsambtenaren opgemaakte processen verbaal. En die ontbraken, doordat men niet steeds op tijd ter plekke was om een overtreding van de jachtwet vast te stellen. Het onderhavige besluit is daarom gebaseerd op de meer moderne biologische inzichten, zoals die onder meer door de Stichting Kritisch Faunabeheer worden gepropageerd.

Diemen is na Steenwijk de tweede gemeente in ons land waar paal en perk wordt gesteld aan de jacht.

Uit: Trouw, 21 maart 1987.

De Wolf (*Canis lupus*) in de Appenijnen

In 1979 en 1984 is in verschillende delen van de Italiaanse Appenijnen onderzoek gedaan naar de aanwezigheid van de Wolf.

Dit onderzoek leverde een wolfbestand op van circa tweehonderd exemplaren in het Nationaal Park Abruzzo, Maniella en Monti delle Tolpa. Volgens de Gruppo Lupo Italia zou dit aantal in 1986 zijn opgelopen tot 250 exemplaren.

Naturopa, Nieuwsbrief Natuur 87 (3) : 3

De Raad van Europa en de Wilde Kat (*Felis silvestris*)

Het Comité van deskundigen inzake natuurbehoud van de Raad van Europa heeft van 1 tot 3 juni in Straatsburg vergaderd. Onder meer is voorgesteld om 22 zoogdiersoorten, waaronder de Wilde Kat, op te nemen in de Bijlage van het Verdrag van Bern.

Naturopa, Nieuwsbrief Natuur en Milieu 87 (6) : 1

De Bruine Beer (*Ursus arctos*) in Spanje

De autonome gemeenschap van Asturië heeft onlangs een aantal normen vastgesteld die een gevaar vormen voor de overlevingskansen van een van de laatste populaties wilde beren in West Europa. Zo'n honderd Bruine Beren leven nog in de Cantabrische bergen, waar natuurbeschermingsverenigingen een 'Beren-Project' zijn gestart. Daartoe is een fonds in het leven geroepen waaruit de schade wordt vergoed die door beren is veroorzaakt. Op het ogenblik zijn deze uitkeringen

stopgezet om de veeteelt in de bergen te saneren. Dit zou ertoe kunnen leiden dat veehouders hun problemen direct met de beren gaan regelen en ze uitroeien.

Naturopa, Nieuwsbrief Natuur en Milieu 87 (6) : 3

De Bever (*Castor fiber*) terug in Nederland?

In een interview van het weekblad 'Vrij Nederland' met de directeur-generaal van het ministerie van Landbouw en Visserij, toen nog mr. J.P. van Zutphen, verklaarde deze dat er voor de Nederlandse natuurbescherming een 'aardigheidje' in het vat zit: *'Er is jarenlang gepraat over de terugkeer van de bevers in de Biesbos, maar het overleg is nu zo goed als afgerond. De Unie van Waterschappen is gehoord en het Landbouwschap heeft ingestemd. De bevers zijn tientallen jaren uit de Biesbos weggeweest. Door ze weer uit te zetten in de Biesbos zal er daar een natuurlijker milieu ontstaan. De dieren vellen zelf bomen, dat hoeven de parkwachters niet meer te doen'*. Zo stond te lezen in Vrij Nederland.

Een hoopvolle mededeling. Maar laten wij even wachten met juichen tot zichtbaar wordt in hoeverre het ministerie deze nieuwe belofte gestand zal doen (red.).

Vrij Nederland 48 : 7 (6 juni 1987).

De Otter (*Lutra lutra*) in Friesland

H.T. van der Meulen geeft een opsomming van vele tientallen waarnemingen van de Otter in Friesland over een periode van veertig jaar: van 1937 tot 1987.

Vanellus 40 (3) : 60-64

Commerciële walvisvangst houdt op, maar dubieuze 'wetenschappelijke' jacht gaat door (*Cetacea*)

De commerciële walvisvangst zal in 1988 vrijwel zeker verdwenen zijn, maar wel wordt voor wetenschappelijke doeleinden nog gejaagd op walvissen. Het is de vraag of deze wetenschappelijke walvisjacht geen verkapt commerciële jacht is, en de Internationale Walvisvaartcommissie (IWC) heeft de 'boosdoeners' (Zuid Korea, Japan, IJsland) gezocht voor pseudo-wetenschappelijk vangen van walvissen geen vergunningen meer te verlenen.

Sinds 1982 geldt een moratorium voor de commerciële walvisvangst, waartegen Japan, de Sovjet-Unie en Noorwegen bezwaar hebben gemaakt. Japan heeft zijn bezwaar ingetrokken met ingang van het jachtseizoen 1987/1988. Noorwegen en Rusland staken de commerciële walvisvangst met ingang van het seizoen 1988.

Op de IWC-vergadering, die in juni in het Engelse Bournemouth is gehouden, is een mede door Nederland ingediende resolutie aanvaard over strengere criteria voor wat de 'wetenschappelijke' walvisvangst is. Er zijn ernstige twijfels of de vangsten van Zuid-Korea, Japan en IJsland nog onder deze noemer te brengen zijn. Japan wil over acht jaar 875 walvissen per jaar vangen, IJsland 200 per jaar (voor vier jaar) en Zuid-Korea 80 per jaar (voor drie jaar).

Minister Braks van Landbouw en Visserij heeft dit in augustus medegedeeld in antwoord op vragen van de Tweede Kamerleden Tommel en Eisma.

(ROM-Bulletin, 5 (11) : 248)

De jaarlijkse slachting van Grienden (*Globicephala melaena*) op de Faer Oer

De Deense Faer Oer is een archipel van achttien eilanden van vulkanische oorsprong en ligt tussen Schotland en IJsland in de Atlantische Oceaan. De Faer Oer is bijna de enige plek ter wereld waar de kleinere walvissoorten nog ten behoeve van de consumptie bejaagd worden. Deze niet-commerciële jacht geschiedt in de vorm van een drijfjacht op vooral Grienden. Incidenteel worden daarbij ook andere kleinere walvissoorten als Dolfijnen op kleinere schaal afgemaakt.

Grienden zijn een 'kleine' walvissoort van ongeveer vier tot bijna negen meter lengte en een gewicht tot circa 2900 kg. Op hun jaarlijkse trek passeren zij in het voorjaar in grote scholen de Faer Oer.

De drijfjacht op de Grienden neemt op de Faer Oer gruwelijke vormen aan. De scholen worden met behulp van kleine bootjes voorzichtig naar de kust in één van de achttien officiële walvisbaaien gedreven. Soms sterven in zo'n baai honderden Grienden op één dag, waarbij de baai letterlijk bloedrood kleurt. Een lange, metalen haak wordt in de Griend geslagen om te voorkomen dat het dier nog kan ontsnappen. Hoewel het gebruik van die

Torshaven, kleinste hoofdstad ter wereld, centrum van een gruwelijke slachting van Grienden.

haak officieel verboden is, wordt hij nog steeds gebruikt op vrijwel iedere Griend. Met een groot mes wordt achter de kop langs de luchtpijp van de Griend doorgesneden, die vervolgens langzaam sterft. De arm van de slachter kan hierbij bijna geheel in de Griend verdwijnen. In zijn doodsangst is een Griend zo heftig met zijn lichaam, dat hij daarbij gewoonlijk zijn eigen wervelkolom breekt. Gemiddeld worden zo jaarlijks 2300 Grienden afgemaakt.

De griendienjacht is een eeuwenoude viking-traditie en volksvermaak, die de bevolking als een historisch recht beschouwd. In de tijden van de vroegere armoede op deze eilanden was het walvisvlees een welkome proteïnerijke aanvulling op het dieet. Gebruikmakend van de bijzondere autonome status van de archipel, waardoor de Deense en EG-wetgeving niet van toepassing zijn, hebben de eilanders een visindustrie kunnen ontwikkelen die de archipel welvarend heeft gemaakt. De oude noodzaak van de jacht is voor de bevolking geheel verdwenen. Niettemin wordt het vlees ook nu nog onder de bevolking ver-

deeld; het voorziet daarbij in ongeveer een kwart van de jaarlijkse vleesconsumptie op de eilanden. De eigen identiteit en de opwindende afleiding van de verveling op deze uiterst geïsoleerde eilanden zijn wellicht nog de belangrijkste drijfveren die deze inhumane jacht in stand houden.

Overigens hebben de meer geciviliseerde landen rond de Noordzee nu zoveel afval in zee gestort, dat de regering van de Faër Øer ten gevolge van het hoge kwikgehalte van het griendvlees heeft moeten afraden om meer dan eens per week dit vlees te eten. Het eten van lever en nieren dient nu geheel te worden gemeden.

De vervuiling van het leefmilieu van de Griend is in zijn directe effecten wellicht minder direct herkenbaar als inhumaan, op termijn is de bedreiging ervan voor de Griend als soort nog groter als de jaarlijkse slachtpartij op de Faer Øer.

(World, juni & september 1987)

Noordse Vinvis (*Balaenoptera borealis*)

In november 1986 is op de Nederlandse kust bij de Maasvlakte een Noordse Vinvis dood aangespoeld. Van deze stranding die vorig

jaar nog wat publiciteit kreeg is nu een kort verslag met vier foto's verschenen.

Noordse Vinvissen trekken in de herfst van de Noordelijke IJzee langs de westkust van de Britse eilanden naar hun overwinteringsgebieden voor het noordwestelijk deel van de Afrikaanse kust. Een enkel exemplaar verzeld daarbij soms in de Noordzee.

Het aangespoelde dier woog 7000 - 8000 kg. De doodsoorzaak van het dier is onduidelijk gebleven: er waren geen uitwendige verwondingen zichtbaar en het dier verkeerde al in vergaande staat van ontbinding.

(DJO-Aarde en Kosmos, 14 (6) : 678-679)

Sovjet-Unie stopt met walvisvangst (Cetacea)

De Sovjet-Unie heeft besloten de commerciële walvisvaart stop te zetten na consultatie met wetenschappers en milieudeskundigen, heeft Radio Moskou meegedeeld. De laatste walvisvaarder is in de lente 1987 van de Zuidpool teruggekeerd naar Odessa en zal worden omgebouwd tot een schip voor normale visvangst. De Sovjet-Unie heeft altijd geweigerd zich aan te sluiten bij een internationaal moratorium op de commerciële walvisvangst, met het argument dat de maatregel politiek gemotiveerd was. Ook IJsland, Japan, Noorwegen en Zuid Korea hebben het verbod op de walvisvangst, dat in 1986 is afgekondigd, tot op heden genegeerd maar wel aangekondigd dat zij aan het eind van het volgend seizoen de walvisvaart zullen stopzetten. De standpunten van milieudeskundigen hebben in de Sovjet-Unie in de laatste maanden aan kracht gewonnen.

(NRC-Handelsblad, 25 mei 1987)

Zeehonden (Phocidae) en walvissen (Cetacea) op de Noordzee

Op 19 maart 1987 hield H.J.M. Baptist van de Dienst Getijdewateren een voordracht bij de Werkgemeenschap Mariene Monitoring te Amsterdam, getiteld: 'Inventarisatie Vogels en Zoogdieren op de Noordzee'. Uit het verslag daarvan van M. Platteeuw ontleen wij het volgende.

In 1984 was uit een literatuurstudie gebleken, dat er over de verspreiding van zeevogels op het Nederlandse deel van het Continentaal Plat nog bijzonder weinig bekend was. Daarom besloot Rijkswaterstaat, Dienst Getijdewateren, binnen een zo kort mogelijk

tijdsbestek een beeld te schetsen, dat beter aan de gestelde eisen zou voldoen. Er werd gekozen voor vliegtuigtellingen, omdat het speciaal laten varen van schepen ten behoeve van vogelwaarnemingen te duur en te omslachtig zou zijn. Vanaf begin 1985 werden de inventarisaties maandelijks uitgevoerd. Gedurende twintig vliegreizen wordt per maand 2700 km² water bemonsterd, waarvan 650 km² per tocht. Een dergelijke efficiëntie is per schip uiteraard ondenkbaar. De vluchten bestaan uit zogenaamde 'kustvluchten' (tussen Borkum en Noord-Frankrijk) met een éénmotorig vliegtuig en enkele vaste raaien over open zee met een tweemotorig vliegtuig. Er wordt gevlogen met een bemanning van vier personen: de piloot en een waarnemer voor navigatiegegevens en aanvullende niet-ornithologische gegevens (platforms, schepen, visserijactiviteiten, planktonbloei en dergelijke) voorin en twee vogeltellers achterin, die respectievelijk links en rechts onder een vaste hoek naar beneden kijken. Het vliegtuig vliegt op 150 m hoogte met een snelheid van 170-200 km/u. Uiteraard kunnen onder deze omstandigheden niet altijd alle gewenste details worden gezien. De vliegtuigmethode zal dan ook worden gescheckt middels simultane tellingen vanuit de lucht en vanaf de Rijkswaterstaatboot MS 'Holland', die door vrijwilligers van de Club van Zee-trekwaarnemers zal worden bemand.

Zeehonden, ofwel Gewone *Phoca vitulina* ofwel Grijze *Halicocrus grypus* (vanuit de lucht niet te onderscheiden) worden het gehele jaar door voor Zeeuwse en Waddenkust aangetroffen. Opmerkelijk is dat in de laatste week van mei en de eerste week van juni ook elk jaar vrij veel waarnemingen op volle zee worden gedaan. Buiten die periode worden ze daar nooit gezien.

Van de walvisachtigen *Cetacea* wordt vooral de Bruinvis *Phocoena phocoena* regelmatig gezien. Meestal betreft het één exemplaar, maar soms worden groepen tot zes exemplaren waargenomen. Tot en met juni 1986 zijn ze niet in de echte kustzone vastgesteld. Wel meende spreker in de loop van de drie onderzoeksjaren een zekere westwaartse verschuiving in het patroon van de waarnemingen op te kunnen merken. Andere waargenomen soorten zijn: Gewone Dolfijn *Delphinus delphis* en Tuimelaar *Tursiops truncatus* (geen van beide ooit met 100% zekerheid ge-

determineerd, omdat ze na ontdekking niet meer terug te vinden zijn), Griend *Globicephala melaena* (slechts één maal) en Witsnuit *Lagenorhynchus albirostris* en Witflankdolfijn *L. acutus*. Beide laatstgenoemde soorten zijn meestal wel terug te vinden, zodat ook enige waarnemingen aan het gedrag konden worden gedaan. Zo blijken beide soorten zeer verschillend te zwemmen. Terwijl Witsnuitdolfijnen een betrekkelijk langzame golfbeweging maken, gaan Witflankdolfijnen met zeer grote snelheid vrijwel constant door de golftoppen, waarbij de golfdalen meestal horizontaal gepasseerd worden. Van Witsnuitdolfijnen verschaft spreker aan de hand van zeer fraaie dia's ook enige informatie over jachtstrategieën. Hiervan werden door hem twee voorbeelden waargenomen. Soms jagen de dieren op één lijn dicht onder de oppervlakte, waarbij het lijkt alsof een school vis wordt ingesloten,

soms ook maken de dieren snelheid via een reeks hoge sprongen boven water, waarna ze minuten lang uit het zicht verdwijnen. Vermoedelijk wordt dan veel dieper gefoeraard. Ook is bij deze dieren baltsgedrag opgemerkt en zijn er jonge kalfjes gezien, zwemmend onder het moederdier.

De spreker beëindigde zijn voordracht met de trieste mededeling, dat hij vanaf medio 1987 geen maandelijkse tochten meer zal kunnen maken. Er zal dan uitvoerig gerapporteerd gaan worden over de verkregen resultaten, iets waar met spanning naar uitgezien mag worden. Als in 1988 de kustwacht met nieuwe vliegtuigen uitgerust gaat worden, ontstaan er hopelijk nieuwe mogelijkheden om dit onderzoek voort te zetten.

Sula 1 (2) : 50-51

Sula is het in 1987 voor het eerst verschenen tijdschrift van de Club van Zeetrekwaarnemers en het Nederlands Stookolieslachtofferonderzoek.